

V horách otevírají světový unikát: rezervaci tmy

V Jizerských horách dnes otevřou lidem první mezinárodní rezervaci tmy, tedy oblast, kde nejsou umělé zdroje světla a astronomové tam mohou nerušeně **studovat vesmír**. V budoucnu se rezervaci tmy přizpůsobí i okolní lidská sídla. Například Harrachov čeká výměna lamp veřejného osvětlení.

JIZERSKÉ HORY Unikátní mezinárodní rezervace tmy, Jizerská oblast tmavé oblohy, se dnes poprvé otevírá lidem. Na Jizerce mohou spolu s astronomy pozorovat Slunce, planety i vzdálené oblasti vesmíru.

První mezinárodní rezervace svého druhu na světě má sloužit nejen astronomům, ale také k propagaci ochrany životního prostředí před světelným znečištěním.

„Podobně jako jarní otevírání studánek se v sobotu otevře pro turistickou sezonu Jizerská oblast tmavé oblohy. Na Jizerce proběhne astronomický den s programem od třinácti hodin hluboko do noci, určený všem zájemcům,“ říká Pavel Suchan z Astronomického ústavu Akademie věd České republiky. Jednou z dnešních nejzajímavějších věcí na Jizerce bude přednáška astronoma Jiřího Grygara.

Jizerka je jedním z nejtmačších míst v regionu

Okolí Jizerky bylo za rezervaci tmy vybráno díky tomu, že údolí horního toku Jizery obepínají jizersko-horské hřebeny a jde tak o jedno z nejtmačších míst v kraji. Jizerka navíc patří do chráněné krajinné oblasti.

Činnost samotné Jizerské oblasti tmavé oblohy, ustanovené vloni na podzim, se teprve rozbíhá. „Na polské straně jsou již instalovány sluneční hodiny, planetárium a vybudována naučná stezka. U nás bylo instalováno sedm informačních tabulí s tématy oblastí, nejtmačších míst na Zemi, pozorování noční oblohy a světelného znečištění,“ uvedl Suchan.

Podobná pozorování jako to

FAKTA

Rezervace tmy

Kde leží, jak je velká

Jizerská oblast tmavé oblohy má necelých 75 kilometrů čtverečních. Rozkládá se podél horního toku řeky Jizery na území Česka a Polska. Na české straně sahá od Martinského údolí, Václavíkovy studánky přes osadu Jizerka po horu Smrk, v Polsku pokračuje po Vysokém jizerském hřebenu, obepíná Velkou Jizerskou louku a osadu Orle. Jedná se o první mezinárodní oblast tohoto typu na světě.

Program dnešního otevření

13.00	pozorování Slunce
13.30	zahájení – Pavel Suchan
14.00	Jizerská oblast tmavé oblohy – Martin Gembeč
15.00	Pohledy do nebe – Jiří Grygar
18.00	Astrofotografie amatérskými prostředky – Martin Myslivec
21.00	pozorování Měsíce, Venuše, Marsu, Saturnu
23.00	pozorování mlhoviny, galaxií a hvězdokup

Součástí akce je výstava astrofotografií či ukázky hvězdářských dalekohledů. Vstup je zdarma.

dnešní se mají uskutečnit každé dva až tři měsíce. „Zhruba v září by sem měl přijet dalekohled s metrovým průměrem, což bude zřejmě největší amatérský dalekohled v Evropě,“ láká Suchan.

Do Jizerských hor má rezervace tmy přitáhnout více turistů. Obce i města v okolí za to však mohou v budoucnu zaplatit tím, že budou muset vyměnit stávající nevyhovující veřejné osvětlení za modernější. Astronomové ale slibují, že nechtějí jít konfliktní cestou a že se pokusí na výměny svítidel sehnat peníze.

Škodí lampy veřejného osvětlení?

Na možné problémy okolních samospráv s astronomy upozorňuje Jiří Tesaf, místopředseda Společnosti pro rozvoj veřejného osvětlení. Proti rezervaci nic nenamítá. „Někdy to osvětlení může skutečně škodit,“ připouští. S ochránci a astronomy si však nerozumí v otázce výměn svítidel. „Vyměnit vypouklá skla za plochá je spíš na škodu. Plochá nedokážou světlo tak dobře distribuovat, svítidel pak musí být víc, to znamená i více spotřebované energie a nahoru se od země a předmětů odrazí více světla,“ tvrdí Tesaf. Nejbližším velkým zdrojem světla v okolí rezervace tmy je Harrachov. Ochránci tmy by chtěli zhruba do pěti let sehnat peníze na výměnu tamních kulatých lamp.

Jaroslav Hoření

» Reportáž z otevření rezervace tmy čtete v pondělí MF DNES

Vadí vám světelný smog? Jsou podle vás veřejné lampy neefektivní?

Pište na jaroslav.horeni@mfdnes.cz